

Σε κάθε περίπτωση, οι Αφαρητίδες δεν ρίχτηκαν στα ξαδέλφια τους, μόλις αυτά φάνηκαν στο σημείο του δρόμου, όπου βρισκόταν ο τάφος του Αφαρέα. Αρχικά, θέλησαν να λύσουν τις διαφορές τους πολιτισμένα. Το τι επακολούθησε το έχουν διασώσει πολλοί συγγραφείς αλλά καθένας από τη σκοπιά, από την οποία έβλεπε τα πράγματα. Η πολιτική σκοπιμότητα, όπως έχει και άλλη φορά ειπωθεί, ποτέ δεν έλειψε από τη μυθολογία.

Σύμφωνα με την εκδοχή (Ειδύλλια, 20) που παρέδωσε ο βουκολικός ποιητής, Θεόκριτος (310 – 245 π.Χ.), από τις Συρακούσες, η συζήτηση δεν κατέληξε πουθενά. Η προσφυγή στα όπλα φαινόταν η μόνη λύση. Τότε, ο Λυγκέας πρότεινε και οι άλλοι αποδέχτηκαν να λυθεί η διαφορά με τη μονομαχία ανάμεσα στον ίδιο και στον Κάστορα (τους τυπικά νεότερους). Ο Πολυδεύκης και ο Ίδας ξαρματώθηκαν κι αποτραβήχτηκαν. Η μονομαχία ήταν σκληρή και πέρασε από πολλές φάσεις. Κάποια στιγμή, ο Κάστορας μπόρεσε να τραυματίσει τον Λυγκέα που έχασε το σπαθί του. Ο Αφαρητίδης τραβήχτηκε στον τάφο του πατέρα του, από όπου ο Ίδας παρακολουθούσε τον θανάσιμο αγώνα. Ο Κάστορας τον πρόλαβε. Ο Λυγκέας γύρισε να τον αντιμετωπίσει και δέχτηκε κατάστηθα το χτύπημα από το σπαθί του ξαδέλφου του. Έπεσε νεκρός. Ο Ίδας άρπαξε την επιτύμβια στήλη από το μνήμα του πατέρα του κι ορθώθηκε να την πετάξει στον Κάστορα. Ο κεραυνός του Δία τον σταμάτησε. Η μαρμαρίνη πλάκα βρέθηκε στο χώμα. Ο Ίδας έγινε στάχτη. Ο Υγίνος λέει ότι ο Ίδας πρόλαβε και σκότωσε τον Κάστορα αλλά σκοτώθηκε από τον Πολυδεύκη.

Κατά τον Απολλόδωρο (III 136), οι Διόσκουροι ήταν σίγουροι ότι οι Αφαρητίδες θα θελήσουν να πάρουν πίσω τα βόδια και όλα τα άλλα που τους έκλεψαν και ήταν αυτοί που έστησαν την ενέδρα, περιμένοντάς τους στο σημείο, όπου βρισκόταν ο τάφος του Αφαρέα. «Κάτω από μια βελανιδιά» ο Κάστορας, κατά τη μια άποψη. «Στην κουφάλα μιας βελανιδιάς», κατά την άλλη. Η ματιά του Λυγκέα όμως διαπερνούσε τα πάντα. Είδε τον κρυμμένο Κάστορα και ειδοποίησε τον Ίδα. Εκείνος τον πλησίασε και τον σκότωσε με το κοντάρι του. Ο Πολυδεύκης τους βγήκε μπροστά και σκότωσε τον Λυγκέα. Ο Ίδας άρπαξε μια πέτρα (ή την επιτύμβια στήλη) και την πέταξε πάνω στον Πολυδεύκη που έχασε τις αισθήσεις του. Ετοιμάστηκε να τον σκοτώσει αλλά ο Δίας τον κεραύνωσε και πήρε τον Πολυδεύκη στον ουρανό.

Κατά τον Πίνδαρο, μαζί ο Ίδας και ο Λυγκέας σκότωσαν τον Κάστορα και μαζί πέταξαν την στον Πολυδεύκη την επιτύμβια στήλη. Τον βρήκε στο στήθος αλλά ούτε καν τον κλόνισε. Ο Διόσκουρος χτύπησε τον Λυγκέα με το κοντάρι του και τον σκότωσε, την ίδια ώρα που ο Δίας έριχνε στον Ίδα τον κεραυνό του.

Ο Πολυδεύκης έτρεξε στον νεκρό αδελφό του. Με δάκρυα στα μάτια, παρακάλεσε τον Δία να επαναφέρει τον Κάστορα στη ζωή. Ο Δίας εμφανίστηκε μπροστά του και του εξήγησε ότι ο αδελφός του ήταν γιος θνητού (του Τύνδαρου). Δεν γινόταν να αναστηθεί. Ο Πολυδεύκης, ως γιος του αρχηγού των θεών, θα ανέβαινε στον Όλυμπο «πλάι στην Αθηνά και τον Άρη». Θα έμενε αθάνατος, πάντα νέος. Αν όμως ήθελε, μπορούσε να αλλάξει αυτή την εξέλιξη και να διαλέξει να ζει με τον αδελφό του μια μέρα κι οι δυο νεκροί στο σκοτάδι του τάφου, μια μέρα και οι δυο ζωντανοί στο φως. Με χαρά ο Πολυδεύκης δέχτηκε την προσφορά. Τα δυο αδέρφια συνέχισαν πάντα μαζί, μια μέρα ζωντανοί, μια νεκροί. Σαράντα χρόνια αργότερα, γράφει ο Πausanias (III 13, 1), αναβαθμίστηκαν κι έγιναν θεοί. Ο Δίας τους έκανε αστέρια. Σχημάτισαν τον αστερισμό των Διδύμων. Είναι 19 αστέρια ανάμεσα στον Ταύρο και τον Καρκίνο. Ένα από αυτά είναι πρώτου μεγέθους «φαινόμενης λαμπρότητας», ο Πολυδεύκης. Ένα άλλο, δευτέρου, ο Κάστορας.

Από τότε, βοηθούσαν τους ανθρώπους είτε στις μάχες, όταν ζητιόταν η συμβολή τους, είτε στη θάλασσα: Όταν οι θαλασσινοί έπεφταν σε τρικυμία, θυσίαζαν στους Διόσκουρους κι αμέσως η θάλασσα γαλήνευε. Ο Πausanias καταθέτει ότι, στον Πελοποννησιακό πόλεμο, οι Διόσκουροι εμφανίστηκαν σαν αστέρια στην πρύμνη του Σπαρτιάτη ναύαρχου, Λύσανδρου.

(τελευταία επεξεργασία, 11 Ιουνίου 2021)